

første Instans, hjemler Adgang til fuldstændig Appel til Overlandsretterne bl. a. paa Grundlag af protokollerede Vidneforklaringer etc. i første Instans, men med Adgang for Appelretten til at indkalde de paagældende til umiddelbar Afhørelse for sig. Det har da vist sig, at denne Ordning i Tyskland har virket tilfredsstillende, og at det der er en næsten enstemmig Anskuelse, at Adgang til saadan fuldstændig Appel er uundværlig*).

Under Hensyn til den saaledes indvundne Erfaring og i øvrigt til de oven for anførte Betragtninger har Kommissionen ikke ment at burde gentage det tidligere Forslags Forsøg paa en maaske i og for sig konsekvent Gennemførelse af Umiddelbarhedstanken, men har, ogsaa for saa vidt Landsretssager angaar, foreslaaet en Bibeholdelse af den hidtil bestaaende Adgang til fuldstændig Appel til Højesteret, medens paa den anden Side Genoptagelse af en Sag ved Landsret er indskrænket til Tilfælde, hvor en egentlig Domsforhandling første Gang paa Grund af Sagsøgtes Udeblivelse netop ikke har fundet Sted.

For Underretssagers Vedkommende er der — paa samme Maade som i det tidligere Forslag — givet Adgang til en fuldstændig ny Behandling ved Landsret, og denne Adgang er udvidet til at gælde for alle Underretssager, selv de mindste.

For de væsentligere Ændringer, der i øvrigt ere foretagne i den her omhandlede Del af Lovforslaget, og af hvilke flere staa i Forbindelse med fornævnte Hovedændring, vil der lettest kunne gøres Rede ved Omtalen af de enkelte Kapitler.

*) Den „Revision“ af Overlandsretternes Domme der kan finde Sted ved Rigsretten i Leipzig er kun motiveret ved Hensynet til at bevare Retsenheden i Riget og saaledes unødvendig hos os, hvor Højesteret er den for hele Landet fælles Appelret. „Revision“ kan da ogsaa kun finde Sted, naar der er Spørgsmaal om Krænkelser af en Rigslov eller en anden Lov, hvis Gyldighedsomraade strækker sig ud over Overlandsrettens Distrikt. Den Sondring mellem jus og factum, hvorfra den gaar ud, viser sig i Praksis meget vanskelig at gennemføre. Blandt andre Ulemper, der staa i Forbindelse hermed er den, at Rigsretten af Forsigtighed nærer en stedse voksende Utilbøjelighed til, naar den anser en Dom, for urigtig i Henseende til Retsanvendelsen, at fastslaa en anden endelig Afgørelse af Sagen og foretrækker at hjemvise den til ny Behandling ved Overlandsretten, og man har Eksempel paa, at en Sag paa denne Maade har været 5 Gange for sidstnævnte Ret.

Kapitel XVIII.

Behandlingen af Sager, der i første Instans paakendes af Landsretterne.

Den i nærværende Udkast foreskrevne Landsretsbehandling adskiller sig fra den i det tidligere Forslag foreskrevne ikke blot derved, at der finder en egentlig Protokollation Sted af Vidners, Skønsmands og Parters Forklaringer (§ 163, jfr. §§ 185 og 193), men navnlig ogsaa derved, at „Sagsfremstillinger“ og „Beviskendelse“ ere bortfaldne, og at Formerne gennemgaaende ere gjorte noget friere.

Efter det tidligere Forslag var Ordningen i sine Hovedtræk denne:

Sagsøgeren skulde begynde med at tilstille Modparten et Klageskrift, ved hvilket denne dels faar Underretning om Sagens Beskaffenhed, dels kaldes til Møde i Retten med et Varsel af mindst 14 Dage. Senest 4 Dage før Mødet skulde Sagsøgte tilstille Sagsøgeren sit Forsvarsskrift, til hvis Udarbejdelse han altsaa fik mindst 10 Dage. I det Retsmøde, hvori Sagen efter Klageskriftet kom for, skulde imidlertid den mundtlige Forhandling ikke nødvendigvis eller endog kun i Reglen begynde. Hensigten med Mødet var nærmest kun at bestemme, om Skriftvekslingen skulde afsluttes eller ikke. Efter Erfaringen andet Steds fra antoges det som oftest at være tilstrækkeligt til den mundtlige Forhandlings Forberedelse, at der afgaves eet Skrift fra hver Side. I saa Fald erklæredes Skriftforberedelsen i det foranførte Møde for sluttet, og der berammedes et nyt Møde til den mundtlige Forhandling, dels for at Parterne kunde faa Tid til at udarbejde og fremlægge de Sagsfremstillinger, paa hvilke de mundtlige Forhandlinger skulde hvile, dels for at Parterne kunde forberede sig paa selve den mundtlige Forhandling. Hvor lang en Frist der skulde gives, og altsaa hvor langt eller hvor kort frem i Tiden dette Møde skulde berammes, overlodes til Rettens Bestemmelse. En Uge antoges i de hyppigste Tilfælde at ville være en tilstrækkelig Frist, men hvor der, som her forudsat, kun forelaa eet Skrift fra hver Side, og dette ifølge dets Beskaffenhed var egnet til at fremlægges som Sagsfremstilling, var der intet til Hinder for at afkorte Fristen yderligere.

Stillede det sig derimod saaledes, at Sagens mundtlige Forhandling ikke ansaas for tilstrækkelig forberedt ved Klageskriftet og Forsvarsskriftet, men at den ene